

EU:N UUSI TIETOSUOJA- ASETUS (GDPR)

Suomen Aikidoliitto ry

Opas seuroille

30.4.2018

- ▶ EU:n uusi tietosuoja-asetus, jonka tavoitteena on lisätä henkilötietojen käsittelyn avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Sillä halutaan vahvistaa rekisteröityjen oikeuksia valvoa henkilötietojensa käsittelyä.
- ▶ Mikä muuttuu?
 - ▶ Rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus – dokumentointi entistäkin tärkeämpi
 - ▶ Rekisteröidyn oikeudet – erityisesti unohdetuksi tuleminen
 - ▶ Turvallisuuskulttuuri – riskiperusteinen lähestymistapa
 - ▶ Yksityisyyden suojan kunnioitus
 - ▶ Selosteet, kuvaukset ja tekniikka kunnossa, ihmiset sitoutetaan ja sitoutuvat tietosuojaan
 - ▶ Muu turvallisuus (printtaus, suojaamattoman sähköpostin käyttö, tietokoneen näyttö kiinni etc.)
 - ▶ Ei dramatiikkaa – tietoturva pitää vain ottaa vakavasti

MIKÄ ON GDPR?

- ▶ Euroopan Unionin uusi tietosuoja-asetus tuli voimaan 24.5.2016.
- ▶ Elämme nyt toukokuussa 2018 loppuvaa siirtymäkautta.
- ▶ Asetusta aletaan soveltaa 25.5.2018 alkaen.
- ▶ **Asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä!**
- ▶ Asetus jättää kuitenkin jäsenvaltioille direktiivinomaista kansallista liikkumavaraa. Hallituksen esitys uudeksi tietosujalaksi on annettu 1.3.2018.
- ▶ Uuden Tietosuojalain vahvistamisen aikataulusta ei ole varmaa tietoa. Tietosuojavaltuutettu lausuu asiasta aikaisintaan syksyllä.
- ▶ Lain säätämisen jälkeenkin jää paljon avoimia kysymyksiä liittyen urheilun käytänteisiin. Olympiakomitea laatii liitoille ja sitä kautta seuroille käytännesäännön, joka valmistuu aikaisintaan loppuvuodesta 2018. Käytännesääntö vastaa kysymyksiin tietosuoja-asetuksen soveltamisesta urheilun erityispiirteet huomioiden.

MISSÄ MENNÄÄN?

- ▶ **Henkilötieto:** Esimerkiksi henkilön nimi, postiosoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite, henkilötunnus, syntymäaika, sukupuoli, paidan koko, kulkuneuvon rekisterinumero, valokuva, videohaastattelu tai kilpailun tulos = kaikki henkilöön liittyvä tieto. Sosiaaliturvatunnuksen kerääminen yksilöintitarkoitukseen on mahdollista, jos se on tarpeellista (kynnys on korkea ja suojausvaatimukset isot). Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoinen tieto) esim. terveyttä koskevat tiedot. Alle 16-vuotiailla lapsilla erityinen suoja.
- ▶ **Rekisteröity:** Luonnollinen henkilö, jota yllämainittu henkilötieto koskee.
- ▶ **Rekisteri:** Henkilötietojen joukko, jota käsitellään ja josta tiettyä henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää helposti ja pienin kustannuksin. HUOM! Asetus ei koske: Toimituksellinen aineisto tai asiakirja, josta ei voi hakea tietoa henkilöä koskevilla perusteilla (linjaus tulee todennäköisesti olemaan esim. pdf ilman metatietoja, käytännössä mm. toimintasuunnitelmat ja kertomukset sekä kilpailutulokset.)
- ▶ **Rekisterinpitäjä:** Taho, joka määrittelee, miksi ja miten henkilötietoja käsitellään ja miksi rekisteri on syntynyt. Rekisterinpitäjä on vastuussa henkilötietojen käsittelystä.
- ▶ **Käsittelijä:** Henkilö tai taho, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun (esim. henkilöt, joilla käyttöoikeus seuran jäsenrekisteriin tai muihin rekistereihin). Asetuksen myötä käsittelijän vastuu kasvaa! Sopimukset entistä tärkeämmät, kaikki sitoutettava noudattamaan tietoturva-asetusta.
- ▶ **Osoitusvelvollisuus:** Henkilötietoja käsittelevillä rekisterinpitäjillä on velvollisuus osoittaa konkreettisesti dokumentein, että organisaatio toimii tietojen käsittelyssä asetuksen edellyttämällä tavalla.
- ▶ **Tietosuojavastaava:** Vapaaehtoinen nimitys, mutta seurojen on hyvä nimetä tietosuojan yhteyshenkilö. Tietosuojavastaava on organisaation sisäinen asiantuntija tietosuoja-asioissa sekä yhteyspiste rekisteröidyille ja valvontaviranomaisille. Tietosuojavastaavan on oltava riippumaton rekisterinpitäjästä.

KÄSITTEISTÖÄ

- ▶ **Laki** (esim. yhdistyslaki määrää, että yhdistyksen on pidettävä jäsenluettelo)
- ▶ **Sopimus:** Henkilötietoja saa käsitellä siinä tilanteessa, että rekisteröity on jonkin sopimuksen toisena osapuolena, tai kun rekisteröidyn pyynnöstä, sopimusta laadittaessa, on suoritettava henkilötietoihin liittyviä toimenpiteitä.
- ▶ **Oikeutettu etu:** (ei ristiriitaa yksilön perusoikeuksien kanssa). Oikeutetut edut liittyvät sellaisiin toimintoihin kuten esimerkiksi suoramarkkinointi, asiakaspalvelu tai tuote- ja palvelukehitys.
- ▶ **Yleinen etu tai julkinen tehtävä**
- ▶ **Suostumus:** Jos ei muuta oikeusperustetta (suostumuksen on oltava selkeä ja aktiivinen sekä dokumentoitu).

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN OIKEUSPERUSTA

- ▶ Käsittelyn lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys
- ▶ Käyttötarkoitussidonnaisuus
 - ▶ Esim. jäsenyys, asiakkuus ja työsuhde.
 - ▶ Tietojen käsittelyn tarkoitus on määriteltävä etukäteen.
 - ▶ Tietoja voi käyttää vain etukäteen määriteltyyn tarkoitukseen.
- ▶ Tietojen keräämisen ja tietojen minimointi
- ▶ Tietojen täsmällisyys
- ▶ Tietojen säilytyksen rajoittaminen
- ▶ Tietojen eheys ja luottamuksellisuus
- ▶ Rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus

TIETOSUOJAPERIAATTEET

- ▶ Rekisterinpitäjällä on oltava kyky osoittaa noudattavansa asetusta henkilötietojen käsittelyssä ja toteuttavansa tietosuojaperiaatteita käytännössä. Kaikki yhteisön henkilörekisterit ja tietojenkäsittelyprosessit täytyy siis olla dokumentoituna (seloste käsittelytoimista)!
 - ▶ Tietojen käsittelyn prosessien ja sisältöjen kuvaus – avoimuus – lisää rekisteröidyn luottamusta
- ▶ Suhteellisuusperiaate (Facebook vs. pieni urheiluseura)

OSOITUSVELVOLLISUUS

- ▶ Oikeus saada läpinäkyvää informaatiota, kun henkilötiedot kerätään (seloste käsittelytoimista).
- ▶ Oikeus päästä tarkastamaan omat tietonsa ja oikeus oikaista omia tietoja.
- ▶ Oikeus poistaa tietoja ja tulla kokonaan unohdetuksi sekä rajoittaa omien tietojen käsittelyä (ei absoluuttinen oikeus).
 - ▶ Henkilötieto hävitetään heti, kun käytön peruste päättyy
 - ▶ Anonymisointi tilastoja varten on mahdollista
 - ▶ Ratkaistavaksi tulee, miten käsitellä esim. kilpailulistoja- ja tuloksia, koulutushistoria-, suoritus- ja edustusoirekistereitä. Näihin kysymyksiin vastaa Urheilun käytäntösääntö.
- ▶ Oikeus tulla informoiduksi henkilötietojen tietoturvaloukkauksista
 - ▶ Velvollisuus ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tietosuojaviranomaisille ja rekisteröidyille
 - ▶ Loukkaus on esimerkiksi henkilötietojen vahingossa tapahtuva tuhoaminen, tietojen häviäminen, muuttaminen, luvaton luovuttaminen tai pääsy tietoihin
 - ▶ Ilmoitus ilman aiheetonta viivästystä, viranomaiselle viimeistään 72 tunnin kuluessa
- ▶ Lapsilla erityinen suoja (alle 16v.)

REKISTERÖIDYN OIKEUDET

- ▶ Myös tähän asti yhteisöillä on ollut velvollisuus laatia rekisteriseloste/tietosuojaseloste
- ▶ Nyt velvollisuus on vain laajempi
 - ▶ Seloste käsittelytoimista voi olla nimeltään seloste käsittelytoimista – tulossa virallisia malleja!

Mitä selosteen käsittelytoimista tulee sisältää:

- ▶ Mitä tietoja käsitellään sekä käsittelyn oikeusperuste?
- ▶ Miten ja missä tietoja käsitellään (kerääminen, tallentaminen, säilytys ja hävitys)?
- ▶ Kenelle ja mihin tietoja luovutetaan?

SELOSTE KÄSITTELYTOIMISTA

Seuran tulee:

STEPPI 1: Selvittää, mitä henkilötietoja seuralla on hallussa eli kartoittaa käytössä olevat rekisterit ja miten henkilötietoja käytetään?

(Mitä rekistereitä seuroilla mahdollisesti on? Mm. Jäsenluettelo, Jäsenrekisteri, Vyöarvokisteri, Valmentajarekisteri, Koulutusrekisteri, Tapahtumien ilmoittautumislistat, Varustetilaukslistoja yms.)

STEPPI 2: Selvittää, kuka henkilötietoja käsittelee ja suunnitella, miten käsittelijät sitoutetaan ja koulutetaan?

- ▶ Ovatko käyttöoikeudet henkilökohtaiset?
- ▶ Kuka hallinnoi käyttöoikeuksia?
- ▶ Käsittelijät sitoutettava sopimuksin!

STEPPI 3: Suunnitella ja toteuttaa, miten tarpeettomat henkilötiedot poistetaan?

STEPPI 4: Laatia jokaisen rekisterin osalta selosteet käsittelytoimista.

STEPPI 5: Kartoittaa kaikkeen tietoturvaan liittyvät riskit seuran toiminnassa.

STEPPI 6: Nimetä seuraan tietosuojavastaava.

Noudattaa julkaisutoiminnassa (internet, some-kanavat) huolellisuutta! Suostumus pyydettävä julkaisuihin (suostumus on aina peruttavissa).

Noudatettava huolellisuutta luovutettaessa henkilötietoja kolmansille osapuolille!

MITÄ SEURAAVAKSI SEUROISSA?

- ▶ Suomen Aikidoliitto auttaa tietosuoja-asetusta koskevissa kysymyksissä sekä konsultoi tarvittaessa Olympiakomitean erityisasiantuntijaa. Lisätietoa jaetaan seuroille sitä mukaan, kun uuden tietosuojalain käsittely etenee!
- ▶ Uusimmissa seuratyökaluissa, esim. Suomisport ja MyClub, tietosuoja-asetus on huomioitu. Tiesithän, että Suomisportia pystyy käyttämään seuran jäsenrekisterinä! (www.suomisport.fi)
- ▶ www.tietosuoja.fi
- ▶ www.arjentietosuoja.fi (<http://tietosuoja.vahtiohje.fi/fi/#/front>)

LISÄTIETOJA